

Cruise-fergen godt mottatt

Nye «Kronprins Harald», som ble levert Jahre Line i mars, er blitt meget godt mottatt. Cruise-fergen ble døpt av Kronprinsesse Sonja i slutten av mars, og noen dager senere satt inn i sin ordinære rute til Kiel.

Kosmos Nytt var blant gjestene på jomfruturen, og det var mange lov-ord å høre om det nye skipet, som er verdens største «flytende hotell». Om bord er alt lagt til rette for at passasjerene skal trives.

«Kronprins Harald» er det tredje av Jahre Lines skip med dette navn, og skip nummer fem på ruten Oslo—Kiel.

Bildet viser et flaggsmykket skip ved kai i Kiel for første gang.

Side 2

— En ny verden

- Dette er som en ny verden, sier driftssjef Terje Walther om Saugbrugsforeningens nye sentralrenseri. Her sitter han midt oppe i haugen av kubb som har gått gjennom det hypermoderne datastyrte renseriet.

Side 12

Idretten i fokus

Idrett er sunt, og skaper trivsel og glede. I flere av selskapene i Kosmos-konsernet satses det på bedriftsidrett. Blant de som har gjort det skarpt i år er Norsk-AIRs damelag i håndball, som har spilt seg opp i i. divisjon, og Jahres Fabrikkers lag i bowling som også har tatt steget opp én divisjon.

Reportasje inne i bladet.

Båtferie toppen

- Båtferie er den beste ferie for meg, sier adm. dir. Magne Gunnarson i Bennett Reisebureau A/S på spørsmål om hvor han helst vil feriere.

Bennett la ifjor et rekordår bak seg, og satser på et like godt resultat i år. Byrået har laget landets største brosjyre som er trykt i 600 000 eksemplarer for å trekke europeere og amerikanere til Skandinavia.

Side 10

Beste karakter til

Byggenummer 1292 ved Wärtsilä har fått de beste karakterer et skip kan få. Nye «Kronprins Harald», som ble overtatt 19. mars og døpt av Kronprinsesse Sonja fire dager senere, er blitt et flaggskip i ordets rette betydning. Og det falt mange lovord om Jahre Lines cruise-ferge da den ble presentert i hjemlige farvann.

Dåpen foregikk ved Akershuskaien i det vakreste vintervær. Det var vår i luften da Kronprin-

sesse Sonja sendte champagneflasken mot skipets baug og navnga «Kronprins Harald» - det tredje skip i Jahre Lines 26-årige historie som bærer dette navn. Kongefamilien, med Kong Olav i spissen, satte en ekstra spiss på dåpsbe-

givenheten. Kong Olav interesserer seg i stor grad for sjølivet, og ekstra oppmerksomhet viet han baugport-systemet på skipet etter den tragiske ulykken med den engelske fergen som forliste i Belgia i vinter. Et slikt uhell

kan heldigvis ikke inntreffe med Jahre Lines skip.

Kosmos Nytt fikk æren av å være med på jomfru turen med «Kronprins Harald» sammen med 320 andre innbudte gjester. El flaggsmykket skip to i mot gjestene ved Hjort

Hotellsjef Christian Bolt, til høyre, har tidligere seilt i cruiseferge i karibien. Men nå er det «Kronprins Harald»s gjester som skal gis forpleining av Bolt, her sammen med tre av sine medarbeidere som fra venstre er Elisabeth Johannessen, Johan Mortensen og Anja Johannessen.

Helt til venstre: Wenche Myhre er som regel med når Jahre Line presenterer noe nytt. Hun underholdt på jomfruturen.

Til venstre: 53 års tjeneste i Jahre Line har disse tre tilsammen. Fra venstre elektriker Nils Bakken, sjefselektriker Odd Bjønness og sjefselektriker Otto Bjørkum. Det var adskillig behageligere temperatur på akterdekket av skipet på jomfruturen enn i Finland, der karene oppholdt seg under byggeperioden.

Til høyre: En flaggsmykket «Kronprins Harald») ved Oslokai i Kiel for første gang.

nye «Kronprins I larald»

neskaia. Mange av gjestene var allerede da imponert, og dette inntrykket ble forsterket etterhvert som man fikk oppleve dette flytende hotellet.

I sin velkomsttale minnet administrerende direktør Bjørn Bettum om

at det var Anders Jahre som hadde stiftet Jahre Line i slutten av 50-årene, og at Jahre Lines interesser foruten Kosmos består av selskapet Sonata, Anders Jahres rederi og Bulls Tankrederi. Fem skip har gjennom årene

betjent ruten Oslo-Kiel. Bess Jahre døde den første «Kronprins Harald» i 1961, Prinsesse Ragnhild døde den første «Prinsesse Ragnhild» i 1966, Kronprinsesse Sonja døde «Kronprins Harald» nr. to i 1976. Så var det Prinses-

se Astrids tur til å være gudmor. Det skjedde i 1981 da nåværende «Prinsesse Ragnhild» ble døpt, og den tredje «Kronprins Harald» ble altså døpt av Kronprinsesse Sonja i mars i år.

Norges største hotell

- Vi er stolte over at den norske kongefamilien har villet være beskyttere av denne virksomheten og lånt navnene til disse

Forts. neste side

Kosmos-direktør Herbjørn Hansson, nr. tre fra venstre, var selvfølgelig stolt over å kunne vise frem den nye cruisefergen til de innbudte gjester. Fra venstre: Kjell Stamnes, Wenche Nistad, Herbjørn Hansson, Inger Sande, Tharald Brøvig og Solveig Hansson.

Hedersgjest ombord var Prinsesse Astrid, her i samtale med skipets kaptein Ragnar Aalvik. Til venstre styreformann i Kosmos, Otto Grieg Tide- mand.

Øistein Thurman er blant kunstnerne som har utsmykket det nye skipet.

Under: Hypermoderne datautstyr som overvåker skipet kontinuerlig finnes i kontrollrommet. Det betjenes av 1. maskinistene Tore Wroldsen, til venstre, Tor finn Gulseth og Asmund Johansen, bak.

Forts. fra foreg. side

skip, sa Bettum, som fremhevet det kreative og fremtidsrettede som linjen og skipet representerer. Han fremhevet også den organisasjon som har vært nødvendig for å skape skipet, som er det fremste som er bygget av denne type. Det representerer et hotellkonsept og et fraktkonsept som etter hvert er blitt meget betydningsfullt.

- «Kronprins Harald» er på mange måter Norges største hotell, og skipet er verdens største ferge for rullende last.

Kosmos er en av Norges aller største reiselivsoperatører. I løpet av kort tid er vi også blitt landets største transportselskap. Den rute som Anders Jahre startet, har ved siden av tradisjonell skipsfart, blitt en viktig del av vår virksomhet, sa Bettum bl. a.

Applaus

Styreformann i Kosmos, Otto Grieg Tide- mand, ønsket å berømme alle som hadde vært med

på å bygge skipet, og applausen runget gjennom restauranten da styreformannen antydte at disse burde berømmes. Banksjef Ove Røe i Sandefjordbanken mente at skipet er et symbol på et selskap som har et optimistisk fremtidsperspektiv, og overrakte kaptein Ragnar Aalvik et maleri med Sandefjord-motiv.

Johan Martin Ferner, som sammen med Prinsesse Astrid og familien deltok på jomfruturen, ga ros til finnene for godt utført arbeid og var stolt på rederiets vegne.

Og skipets besetning fortjener så absolutt ros for den innsats de la for dagen i de hektiske dagene fra skipet forlot Finland og inntil det gikk inn i sin ordinære rute. Det ble noen harde dager for

besetningen, kanskje spesielt de ansatte i catering. Men alle viste vilje til å yde litt ekstra.

Bedre på akterdekk

Odd Bjønnes og Otto Bjørkum, to «gamle travere» i Jahre Line med henholdsvis 25 og 18 års tjeneste bak seg, var blant dem som hadde byggetilsyn med den nye fergen i Finland. Vi traff dem på akterdekket på hjemturen fra Kiel, der de sto og tok seg en pust i bakken og lot vårsola steke i ansiktet. For det var mye behageligere temperatur der enn i Finland sist vinter.

- Det jeg husker best fra Finland, er kulda, sier Bjørkum. - Minus 37 grader og vind kjentes godt i ansiktet. Det var uråd å

holde seg utendørs i lengre tid. øyelokkene frøs igjen!

Det skal ha vært den kaldeste vinter siden mångene begynte for 100 år siden. Sjøen frøs til, og isen ble over en meter tykk. På isen utenfor Abo flyttet finnene veiene ut på sjøen. - Det ble brøytet «veier» og satt opp trafikkskilt på isen, sier Bjørkum.

Bjønness istemmer og synes det var kjølig i Finland. Bjønness fikk forøvrig gullklokke for 25 års tjeneste i Jahre Line under Finland-oppholdet, og den gaven varmet litt.

Ny tittel

Bjønness har forøvrig fått ny stillingsbetegnelse etter dåphøytideligheten

Forts. neste side

Rykker opp i 1. divisjon

J5T

NorskAIR kan mer en å frakte flypassasjerer. Selskapets håndball-lag i kvinneklassen har nemlig spilt seg opp i 1. divisjon etter en fin sesong høsten/vinteren 1986-87. Laget vant fem av syv kamper, tapte to, og kapret såpass mange poeng at det ble topp-plassering i 2. divisjon. Og hva var vel mer naturlig enn å feire dette? Det ble gjort på hytta til Anne Helle Bach ved Skjellvika, og bildet viser det glade laget.

Foran fra venstre: Anne Evensen, Marianne Grøterød, Ragnhild Måland, Lisbeth Hansen, Heidi Vestby Evensen, Bak: Kari Trondsgård, Brit Tørresen, Anne Helle Bach, Lisbeth Formo, Hilde Haugen og Hanne Gro Jacobsen.

Forts. fra foreg. side

ved Akershuskaia.. Han fikk nemlig det ærefulle oppdrag å være heisfører for Kong Olav. Og hva er da vel mer naturlig enn at han av sine kolleger har fått tittelen «Kongelig heisfører».

Men tilbake til isen og Finland. Da «Kronprins Harald» skulle forlate Abo og sette kursen hjem til Norge, måtte man velge en rute som gikk inn i russiske farvann. Det ble søkt om å få gå i dette farvannet, noe russerne sa ja til. Men betingelsen var at det ikke ble fisket underveis.

Havets

«Rollis Royce»

«Kronprins Harald» imponerer ikke bare ved sitt ytre. Også innvendig er det stil, eleganse og kvalitet. Og 1. maskinist Asmund Johansen kaller maskinen ombord for «havets Rolls Royce» der

han geleider Kosmos Nytt rundt i maskinrommet og deretter i kontrollrommet, hvor data-maskinene spiller en vesentlig rolle i overvåkningen - det mest avanserte overvåkningssystem man kan få tak i.

Datasystemet har en mengde funksjoner. Det kan f. eks. sjekke temperaturen på eksosen, temperaturen på sylinderkjølevannet, endog temperaturen i samtlige av skippets rom.

Avansert utstyr

- Om kvelden kjører vi temperaturen opp halv annen grad i salongene. Folk pynter seg gjerne om kvelden, og kvinneselskapsklær er ofte av det lettere og tynne slaget. Da kan det være nødvendig å få litt mer varme, og dette styres fra kontrollrommet, sier Johansen, som tilføyer at dette er det mest avanserte overvåkningssystem man kan få tak i. Så

snart en feil skulle oppstå ett eller annet sted, gir systemet beskjed om dette umiddelbart, enten på datamaskinens skriver, eller på skjermen.

- Akkurat nå bruker vi 3.300 liter brensel i timen. sier 1. maskinist Tore Wroldsén, som opplyser at dieselforbruket til enhver tid kan avleses på skjermen.

Mye kunst

Det er mye fin kunst ombord i «Kronprins Harald». En av de mange kunstnere som har levert bilder, er Øistein Thurman, bosatt i Italia, og som brukte fem måneder på sitt oppdrag for Jahre Line. Hans dekorering av trappehallene vekker beundring og anerkjennelse.

- Folk har gitt mitt arbeide en overveldende mottagelse. Og det er jo morsomt for meg, som aldri tidligere har hatt oppdrag for Jahre Line. Dette er mitt hittil største oppdrag, og jeg la listen

fem centimeter høyere enn vanlig da jeg gikk igang, sier Thurman, og lar oss forstå at han ikke valgte den enkleste måte å angripe sin oppgave på.

- Jeg har tydd til de antikke legender og har valgt noe kosmisk - noe som gjenspeiler himmelen og havet og legenden. Det er bildet som er det essensielle, selv om kunstens essens for meg er abstrakt. Jeg er ikke rent dekorativ, men driver mitt arbeide så langt jeg kan i retning av det dekorative, sier Thurman, som skapte sitt kunstneriske bidrag til «Kronprins Harald» i løpet av fem måneder på Sicilia.

- En kunstner blir aldri fornøyd. Jeg malte dette bildet om igjen flere ganger før jeg ble tilfreds, sier Thurman.

— Konkurransen skjerper oss

- Siden tidlig på 80-tallet har cruisetrafikken i Norge opplevd en meget svak, men jevn, nedgang. Ved inngangen til 90-årene blir en av våre viktigste oppgaver å snu denne trenden, sier direktør Trygve Kordt i Bennett Reisebureau A/S, Divisjon Cruise Services i Bergen. - Som turoperatør må vi sørge for alltid å ha et førsteklasses

utflukttilbud som vekker interesse, som er variert og blir profesjonelt gjennomført. I tillegg må vi være våkne for nye grupper som fatter interesse for cruise i Norge - som f.eks. incentivereisende. For disse er det ikke lenger nok å v i s e frem fjorder og stupbratte fjell. De må ha opplevelser i tillegg.

- Man må være svært godt kjent langs vår vidstrakte kyst for å kunne gi kundene en maksimal opplevelse av cruiseoppholdet i Norge, sier direktør Trygve Kordt.

Direktør Kordt og hans tre medarbeidere i Bennetts cruise-divisjon har i dag 85 prosent av det norske cruisemarkedet, og divisjonens hovedprodukt er utfluktpakker.

- Vi konkurrerer på flere felter. Globalt har vi Caribien, Middelhavet etc. å arbeide mot. Nasjonalt har vi tradisjonelt hatt én konkurrent. I fjor fikk vi ytterligere to, men dette skremmer oss ikke. Tvert imot: Konkurransen skjerper oss. Vi konkurrerer alle om å yte det beste produktet. Siden opprettelsen av cruise-divisjonen i Bennett i 1980, har vi hatt en markedsandel på mellom 85 og 90 prosent. Kundene våre - rederier og turoperatører - er stabile, noe som vi tar som et klart tegn på at de mottar et kvalitetsprodukt fra oss, sier dir. Trygve Kordt.

- Hvordan ser fremtidens cruiseprodukt ut?

- Uansett tid og sted må vi sette inn all innsats på å gi kunden et perfekt og tilpasset produkt. Innholdet må kunne tilpasses. Et cruise i Norge skal være en opplevelse for akkurat den gruppen som kommer på det bestemte cruiset. Derfor må de som planlegger være godt kjent langs kysten. Dermed vet de til enhver tid hva som er verdt å se, hvilke årstider som fremhever det spesielle stedet og ikke minst hvilke muligheter som ligger i hvert skips tonnasje. Ikke alle cruiseskip kan gå inn i alle norske fjorder, men alle kan få et interessant og spennende cruise, mener Kordt og nevner at det finnes cruiseskip som har gått utaskjærs langs hele norskekysten for å spare løspenger. - Slikt taper både turistene og turistlandet Norge på, mener Kordt.

Generalforsamlingen var preget av ro og optimisme

Årets generalforsamling i Kosmos var, i motsetning til ifjor da striden med Laly sto på som verst, preget av ro - og optimisme. Forhandlingene ble unnagjort på en times tid, og ingen av de 1387 registrerte aksjonærene hadde innvendinger eller spørsmål til årsberetning og regnskap.

Både administrerende direktør Bjørn Bettum og styreformann Otto Grieg Tidemand ga uttrykk for optimisme og tro på fremtiden for Kosmos, som i løpet av de fem siste årene har gjennomgått en markert forandring i sin selskapsform. Idag fremstår Kosmos som et firedelt konsern der transport, reiseliv, internasjonal shipping og industri er de bærende pillarer.

Bettum sa bl. a. at det hadde vært nødvendig å omforme Kosmos fra et skipsfartdominert selskap til et selskap med fire relativt jevnbyrdige hovedområder. Omleggingen har foregått ved salg av skip og reinvestering i andre sektorer for å balansere risikoen. Når det gjelder skipsfarten, kan Kosmos forøvrig vise til positivt resultat i regnskapet for første gang på fem år.

- Det vil skje forskyvninger i 1987 mellom de fire divisjoners andel av selskapets virksomhet. Vi arbeider ut ifra den langsiktige strategi at det skal være en fordel å eie Kosmos-aksjer. Noe langsommere vekst i virksomheten kan det bli. Styret i Kosmos venter imidlertid at de siste års positive resultatutvikling vil fortsette, sa Bettum.

Også styreformann Otto Grieg Tidemand la vekt

Svend Foyn Bruun, her sammen med adm. dir. Bjørn Bettum, ledet generalforsamlingen for siste gang, og ble varmt takket for sin innsats for selskapet gjennom 30 år.

på at Kosmos er et sterkt, ekspanderende, samlet og lønnsomt selskap.

Generalforsamlingen vedtok at årsoverskuddet på 99 millioner kroner ble disponert slik at 70 mill. ble avsatt til reservefondet og fem mill. overført til disposisjonsfondet.

To vedtektsendringer ble vedtatt. Fangst går nå ut av formålsparagrafen

til fordel for reiseliv og transport. Den andre endringen går ut på at aksjene i Kosmos skal registreres i Verdipapirsentralen.

Formannen i bedriftsforsamlingen, Svend Foyn Bruun, ledet generalforsamlingen. Han har sittet i selskapets styrende organer i 30 år, og styreformannen takket ham for innsatsen etter at han ikke ønsket gjenvalg. Wollert

Hvide hadde også frasagt seg gjenvalg. Som nye medlemmer av bedriftsforsamlingen ble valgt Kristian Rambjørg og Kåre Tisthammer som begge representerer Aker-Norcem. Norcem A/S er hovedaksjonær i Kosmos med ca. 20 prosent av aksjene.

Ny formann i bedriftsforsamlingen ble Preben Munthe, med Ove Roe som nestformann.

Og etterpå var det middag

Over:
Evigunge Odd Gteditsch, i midten, setter alltid farve på omgivelene. Her deler han bord med Astrid Andresen og Mathias Bollestad.

Til høyre:
Rolf Skodjereite i Kosmos Hotels deltok på generalforsamlingen for første gang. Her i samtale med Bjørn Bettum.

Over:
Carl Fredrik Christensen fra Arne Pedersen A/S i Skien ((debuterte) på generalforsamlingen.

Til venstre:
Mette Koren, Ivar Bjørnland, Rolf B. Gogstad og Torfinn Borlaug så ut til å hygge seg.

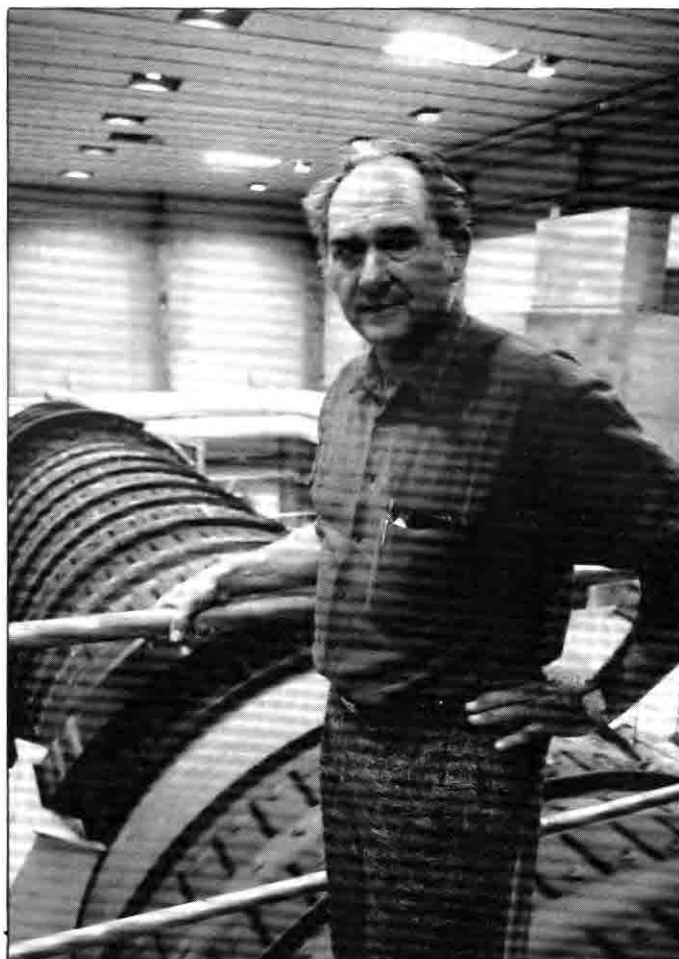

Det nye sentralrenseriet ved 5augbrugsforeningen har nå vært i drift noen måneder, er kvitt sine barnesykdommer, og fungerer meget tilfredsstillende. Samtlige av de ansatte i renseriet er fulle av rosende ord om den nye måten å rense tømmeret på. Driftsingeniør Terje Walther, som er daglig leder, sier at overgangen fra det gamle til det nye renseriet er som to forskjellige verdener. Jobben har blitt både triveligere og mer interessant for de ansatte. Og i tillegg, kanskje ikke minst like viktig, er at nyinvesteringen fører til en markert økning både i kvalitet og kvantitet.

Det nye renseriet

- Det går ikke an å sammenligne med det gamle renseriet. Dette er det mest avanserte som finnes på markedet idag. Barkingen er god, det er lite flisetap, og i det hele tatt fungerer prosessen veldig bra. Et annet poeng er at Tista er blitt mye flere. Renseriet reduserer utslippene til vann med 80 prosent. Nå er det ikke tatt målinger av vannkvaliteten i Tista ennå, det skal gjøres. Men man kan med blotte øye se at elva er blitt renere, sier Walther.

Igangkjøringen av det nye renseriet, som har kostet over 80 millioner kroner, begynte i vinter, midt i den verste kuldeperioden. Dette betød endel problemer med igangsettingen. Men Waither er likevel tilfreds med at innkjøringen av anlegget fant sted i kaldt vær. Dette førte nemlig til at man fikk luket bort endel svakheter. Den strenge kulda skapte endel problemer i det

kompliserte systemet. Men nå er man fornøyd med anlegget, som er meget moderne ved at hele prosessen styres av data, fra inntak av tømmeret til det ferdige produkt, det være seg enten flis til cellulosefabrikasjonen, eller slipekubb til papirfabrikken. Denne kombinasjonen av produksjon er meget uvanlig.

- For meg har innkjøringssfasen vært hektisk, og jeg har brukt mye tid av døgnet til dette arbeidet, sier Terje Waither, som understreker at det har vært interessant å få være med på å sette igang anlegget.

- Hvordan har de ansatte på sentralrenseriet fun-

- Innkjøringssfasen har vært slitsom, men interessant, sier Terje Walther, her fotografert inne i renseriet over en av barketromlene.

I over 35 år har Bjarne Sagholen arbeidet på Saugbrugs. Overgangen til datastyring av renseriet er en stor landevinning. Her holder han oppsyn med monitorene som viser hver eneste del av prosessen.

som en ny verden

netseg til rette med sine nye og uvante omgivelser?

- Vi har hatt en intens opplæring for hele mannskapet, som har vist stor vilje til å sette seg inn i alt det nye som dette renseriet innebærer. De yngre har kanskje tatt det nye litt lettere enn de eldre, men alle har vist engasjement. Vi er alle veldig godt fornøyd med resultatet. Og når det gjelder oppholdsrommene, har vi lagt vekt på støydemping og god ventilasjon i lokalene slik at atmosfæren skal være så behagelig som mulig, sier Terje Waither.

Inne i kontrollrommet treffer vi Bjarne Sagholen og Arvid Bråthen, førstnevnte en av veteranene på Saugbrugs med en ansettelsestid på 35 år bak seg. Han har jobbet i det gamle renseriet og har fått føle overgangen på kroppen. - Det tar en halvtime fra stokken kommer inn til den er rensert. Barken går til fyrhuset og

blir brukt i produksjonen, sier Sagholen, som sammen med Bråthen følger prosessen ved hjelp av 17 monitører. Fra kontrollrommet fjernstyres prosessen, men det hender at karene må forlate stolen ved monitorene for å løse opp stokker som har satt seg fast. Moderne datateknologi kan ennå ikke klare alt.

- Vi begynner å få vekk barnesykdommene nå, sier Bråthen, som mener

det er stor forskjell på det arbeide han nå utfører, mot det han gjorde før. Også han jobbet i det tidligere renseriet, der det var mye manuelt og tungt arbeide. Nå gjør ti mann det samme som 40 gjorde før, sier han, og tilføyer at reduksjonen i arbeidsstokken i renseriet har ført til at de som tidligere arbeidet i renseriet, er overført til andre avdelinger på Saugbrugs.

- Jeg trives bra, sier

Sagholen, som har jobbet skift i alle år. - Jeg kunne nok fått dagarbeide, men foretrekker skiftordningen. På den måten opparbeider jeg meg friuker. Jeg har et eldre hus jeg steller med, og fisker litt nå og da.

- Han er blitt storfisker, skyter Bråthen inn, og ser lurt på Sagholen.

- Det var i vinter mens isen lå tykk på fjorden, Jeg var utpå og brukte ti blanke kroker på en hekle. Fjordsilda sto tett under isen, og jeg dro opp 600 stykker, sier Sagholen.

Bråthen var utpå han også.

- Jeg fikk bare 400, sier Bråthen.

- Dette sentralrenseriet er det første i sitt slag som er bygget i norden, sier Arvid Bråthen.

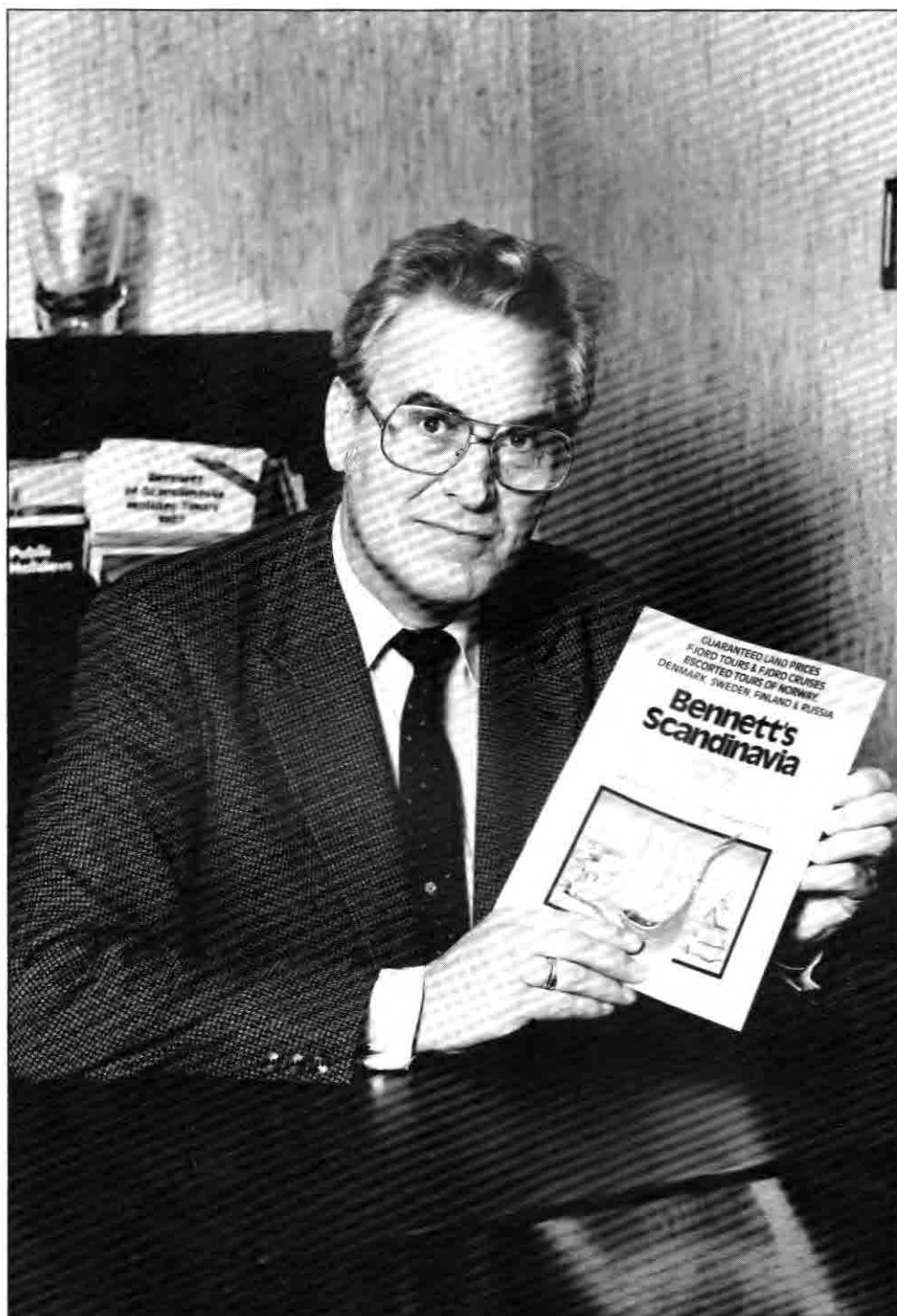
Hva slags ferie frister Bennett-direktøren mest?

— Ikke noeer som båtlivet på søwlandet om sommeren

- Hvor jeg helst vil feriere? Magne Gunnarson, administrerende direktør i Bennett Reisebureau A/S - et av selskapene i Kosmos-konsernet - grunner på spørsmålet. Han er en bereist mann, har vært i de fleste verdenshjørner og har venner og kontakter på svært mange steder rundt om i verden. Og så

kommer svaret:

- Utenfor Sandefjord og kysten sørover er det fine områder. Det finnes ikke noe bedre sted enn dette om sommeren. Jeg har en «27-foter» og har tilbragt de siste fem sommerferiene ombord i båt. Nei, du får meg ikke vekk fra Norge om sommeren.

Lofoten er også bra. En rorbu-ferie der er fint. Men om vinteren vil jeg gjerne vekk. Da er ikke Norge noe for meg, sier Gunnarson, som oppholdt seg i utlandet i mange år, før han kom til sjefsstillingen i Bennett i 1977.

Men altså: båtlivet for Gunnarson om sommeren. Han tilføyer at han lider av «3-fotsyken», og er nok ikke alene om dette. For landkrabber som ikke er så bevandret i denne terminologien kan det tilføyes at denne «sykdommen» dreier seg om en båteiers evigvarende drøm om stadig å skaffe seg en litt større båt.

Men det er nok ikke båtliv på søwlandet han lokker amerikanerne med i år. Bennetts hovedbrosjyre for 1987, som er Norges største brosjyre med et opplag på ca. 600 000 eksemplarer hvorav omtrent halvparten distribueres på det amerikanske marked, inneholder et større antall rundreiser og cruise til Norge og Skandinavia enn noensinne. Brosjyren er også utgitt på spansk og fransk og inneholder også tilbud om rundreiser til Finland og Sovjet.

- All erfaring tilsier at Skandinavia bør markedsføres som et felles turistmål. Alle som bor i våre naboland betrakter Norge som et reisemål i seg

Adm, direktør Magne Gunnarson med brosjyren som er trykt i over 600 000 eksemplarer - landets største brosjyre, som skal fortelle utlendinger hva Norge og Skandinavia kan by på i sommer.

selv. Vi skal imidlertid ikke lenger enn til Italia og Spania før dette bildet forandrer seg. Skal man først reise så langt som til Norge, ønsker turistene å få med seg Danmark og Sverige også. I USA f.eks. betraktes Skandinavia som ett reisemål. I og med at Bennetts turistreiser hovedsakelig selges utenfor Europa, må følgelig våre produkter innrettes etter dette. For de interesserte har vi imidlertid også et stort antall rundreiser i Norge, fastslår adm. direktør Gunnarson.

- Reiselivsbransjen er spennende. Har man først blitt bitt av basillen, kommer man seg ikke ut av det. Denne bransjen er en lavtlønnsbransje - og den mest konkurranseutsatte som finnes i Norge - men yrkets innhold gjør at folk blir værende. Selv har jeg jobbet i denne bransjen i 23 år. Dette har skaffet meg kontakter over hele verden. Den internasjonale bakgrunn dette gir, er meget verdifull, sier Gunnarson.

1986 var et vanskelig år for reisebyråer og reisearrangører i Norge. Ikke desto mindre ble Bennetts årsresultat bedre enn noensinne. Vi skal klare oss like

godt i 1987 og senere. Vi er på riktig vei. Ekstra «drahjelp» har vi fått i og med at Kosmos overtok aksjemajoriteten i vårt selskap. Deres langsiktige satsing på reiselivet som strategisk vekstområde gjør at vi begge trekker i samme retning, sier Gunnarson.

For 137 år siden, den 21. oktober 1850, etablerte en ung engelskmann, Thomas Bennett, et reisebyrå i Oslo under navnet Bennett's Tourist Office - det andre i verden etter Thomas Cook i London. Thomas Bennetts opprinnelige hensikt var tydeligvis primært å «lokke» venner og bekjente fra den britiske overklasse til Norge for å vise dem sitt nyoppdagede turistparadis - fjord- og fjelllandet Norge!

Idag er Bennett det største reisebyrå i Norge og det tredje største i Danmark. Med egne salgskontorer i Frankrike og USA, og med et godt utbygget agentnett over hele verden, er Bennett også den største operator av innkommende turisme til Norge og Skandinavia. Gruppens hovedstrategi er imidlertid nå primært å betjene

21. april rundet Bennett Reisebureau i Bergen - som det eldste av Bennett-kontorene utenfor Oslo - 100 år. Slik så kontoret ut i 1887.

norske og danske bedrifters behov for forretningsreise-tjenester. Av totalomsetningen i 1986 på 1 500 millioner kroner, var over 70 prosent forretnings- og tjenestereiser. Antall avdelingskontorer i Skandinavia, Frankrike og USA overstiger 70.

Gruppens norske moderselskap, Bennett Reisebureau A/S, eies av Kosmos med 62.2 prosent og SAS med 31.5 prosent. Bennett Reisebureau A/S eier 100 prosent av aksjene i datterselskapene i Danmark, Frankrike og USA.

I Norge er virksomheten delt mellom Divisjon Reisebyråer, Divisjon Turproduksjoner og Divisjon Cruise Services, samt en administrativ enhet, Divisjon Finans & Administrasjon. Bennett-konsernet har totalt 369 ansatte, hvorav 285 i Norge og 78 i Danmark.

Norske Godslinjer -

- Norske Godslinjer er samfunnets blodomløp. Stanser vi, stanser samfunnet. Vi har jo f. eks, transport av dagligvarer til grossister over hele landet. Og vi kan jo tenke oss hva som vil skje hvis transporten skulle stanse, sier disponert for selskapets innenlandstrafikk, Arve Birkely. Han er optimistisk når det gjelder fremtiden, spesielt når det gjelder ring-

virkningene for Norske Godslinjer hvis Gardermoen blir landets hovedflyplass.

- Vi hadde en voldsom vekst ifjor, og de to årene før 1986. For tre år siden hadde vi 600-700 ekspederinger pr. dag på Karihaugen, idag er antallet oppe i 1500-2000, sier han, og mener at det er selskapets egen begrensning som vil begrense

godsstrømmen i årene som kommer. Hvis Gardermoen blir hovedflyplass, vil dette bety en markert økning i antall etableringer av bedrifter i Nannestad, Fetsund, Jessheim, Hurdal og de omkringliggende distrikter, og dette vil få stor betydning for godstransporten. Allerede idag har mange bedrifter flyttet til disse områder.

Norske Godslinjers hovedadministrasjon har kontorer, terminal og lager på Karihaugen øst for Oslo. Her disponerer man et 33 mål stort areal. Terminalen har 80 porter, og det er et yrende liv både inne og ute. På terminalene i Oslo, som foruten Karihaugen også innbefatter Sinsen, er det ca. 200 ansatte. Men Norske Godslinjer er et landsomfattende selskap med ytterligere 150 ansatte fordelt på 20 terminaler og salgssteder.

- I praksis er vi på alle dører i landet, sier Birkely, og opplyser at selskapet transporterer nær sagt alt mellom himmel og jord. Norske Godslinjer transporterer samlast, og det betyr at en last kan romme alt fra eksospotter til kattemat på boks og paprika. Selskapet driver spedisjonsvirksomhet og har re-

*øverst på siden:
Hovedterminalen på Karihaugen. Herfra styres selskapets virksomhet.*

*Til høyre:
Innenlandssjef Arve Birkely og adm. dir. Svein Harald Lunde.*

Samfunnets blodomløp

gelmessig utenlandstrafikk til flere land.

Adm. dir. Svein Harald Lunde, som tiltrådte i mai, ønsker å poengtere at Norske Godslinjer er et landsomfattende selskap, og at Oslo kan betraktes som «navet» og at hver avdeling er en «eike».

Selskapet ble etablert som en følge av at Linjegods ble dannet. 40-50 private uavhengige lastebileiere ønsket et mottrekk til Linjegods og etablerte Norske Godslinjer med en felles terminal i Oslo.

Norske Godslinjer har ikke egne biler. Det er lastebileierne selv som står for drift og vedlikehold, og de er tilknyttet selskapet på tidskontrakter. Selskapet disponerer således ca. 600 kjøretøyer.

På Karihaugen drives det også lagringsvirksomhet. Lagerstyringen

skjer ved hjelp av moderne datautstyr. Hvis f. eks. en kunde i Tromsø ønsker å etablere et lager hos Norske Godslinjer, kan han ved hjelp av data sitte i Tromsø og til enhver tid ha oversikt over hvor mye han har på lageret. Dette skjer ved «on-line-system». Kunden behøver ikke ha lager noe annet sted. Han kan faktisk drive sin forretning kun ved hjelp av

telefon, og gi beskjed til Norske Godslinjer om å supplere lageret etterhvert som hans varer blir kjørt ut og solgt. Et 5000 kvadratmeter stort lager i kjelleren på Karihaugen vidner om at dette tilbudet er blitt godt mottatt av kundene. Selskapet kan også tilby et tung-gods-lager, og er alene om dette blant sine konkurrenter.

Norske Godslinjer,

som tidligere i år ble et Kosmos-selskap ved at Bergenske overtok aksjemajoriteten, er landets 3. største transportør i samlast. Bare Linjegods og Tollpost er større.

Svein Harald Lunde sier til Kosmos Nytt at selskapet for tiden er iferd med å satse på en offensiv. - Vi skal bli mer profesjonelle på alle måter, sier han.

*Øverst på siden:
Fra distribusjonslageret.
På trucken sees Reidar
Urjansrud.*

*Til venstre:
Terminalen på Sinsen,
som også har jernbanespor.*

Trykk-kvaliteten granskes. Fra venstre lærling Karina Thoresen, offset-trykker Roar Jarle Fosen, og lærling Gunnar Hvidsten.

100 prosent oppslutning om kurs p. Guru Papp

Ved Guru Papp drives det en intens videreopplæring. Konkurransen i bransjen er hard, og ved Guru Papp satser man på at de ansatte skal være så godt kvalifisert i jobben som mulig. De ansatte har stilt seg svært velvillige til kursvirksomhet, og på et etteropplærings- og perfektioneringskurs tidligere i år, var det 100 prosents oppslutning. Kurset gikk over 28 timer og ble holdt på fritiden.

Kvalitetssjef Svein Barfelt opplyser at Guru Papp har et av landets største offset-trykkerier i bransjen, og at kurset ble avviklet for at både de grafiske svenner, lærlinger og driftsledelse skal kunne holde seg på et best mulig kvalitativt nivå. Man gjennomgikk hele arbeidsprosessen fra originaler til det ferdig trykte produkt, med

Kursleder Leif Solheim, til venstre, instruerer repro-tekniker Morten Kjølborg.

utgangspunkt i målekriterier oppsatt av et tysk institutt for grafisk forskning.

- Alle stilte opp og deltok med liv og sjel. Og det beviser hvilken interesse de ansatte har for sin bedrift, sier Barfelt,

som kan tilføye at alle trykkerne på Guru Papp har vært på et 14 dager langt kurs hos maskinleverandøren i Tyskland. Videre nevner han at alle ansatte har gjennomgått et grunnkurs i eskeproduksjon.

- Det skjer en stadig utvikling i den grafiske bransje, og både utstyr og de som betjener dette, må være på topp. På en messe i Tyskland ifjor kunne vi konstatere at vårt utstyr, som ble kjøpt i 1982, er fullt på høyde med det som kan skaffes idag, sier Barfelt.

Guru Papp var forøvrig representert på årets messe «Moderne emballering» på Inforamasenteret i Oslo. Dette er «norsk emballasjeindustri julaften» dit produsentene kommer for å vise frem hva de kan, og for å følge med i hva konkurrentene kan tilby. Guru Papp skal også delta på messen «Interpack» i Dusseldorf i år.

Norge plasseres på kartet

Den offisielle åpning av Norges paviljong i EPCOT-senteret i Disney World i Florida finner sted 3. juni neste år. Byggingen av paviljongen blir det største løft som noen gang er tatt for å profilere Norge overfor det amerikanske publikum. Det ventes at over seks millioner hvert år vil gå gjennom paviljongen og stifte nærmere bekjentskap med vårt land. En hovedmålset-

ning er å plassere Norge på kartet som et selvstendig og interessant land i Skandinavia. Norge skal dessuten profileres som en moderne industrinasjon med rike historiske tradisjoner, et velutviklet og ressursrikt samfunn med en befolkning på høyt kunnskapsnivå og et land med vakker natur, høy levestandard og høy livsstandard.

Slik vil Norge fremstå for de besøkende, med en kopi av Gol stavkirke som en sentral attraksjon.

Norge blir den ellefte nasjon i EPCOT-senteret. Norge-paviljongen har sin beliggenhet i World Showcase, mellom Mexicos og Kinas bygninger. Det byggede areal utgjør mer enn 6000 kvm, og inneholder lokaler for en eventyrreise gjennom Norge og en filmpresentasjon av Norge, butikker, restaurant, et bakeri med utendørs spisested og et informasjonssområde.

Attraksjonene

Planene for de innendørs attraksjoner og utforming av interiørene har gjennomgått en rekke forandringer. Hovedattraksjonen blir en eventyrreise i vikingskip gjennom Norge. De besøkende møter vikinger, troll, nøkker og isbjørner på ferden som også går utfor fosser og stryk, - baklengs. Turen fortsetter til Geirangerfjorden og oljeplattformer i en stormfull Nordsjø før passasjerene går i

land i en liten sørlandsby. Derfra begir gjestene seg inn i en kinosal hvor de blir presentert for en fem minutters film om Norge. De avsluttende opptakene tas i Norge i juni. Filmen tas opp i 70 mm bredformat av en av USAs ledende kortfilmprodusenter, Paul Gerber.

Spisestedene

Hovedrestauranten får navnet «Akershus» og henter såvel eksteriørmessig som interiørmessig impulser fra Akershus Festning. Restauranten blir oppdelt i flere mindre avdelinger med en samlet kapasitet på ca. 220 gjester.

Hovedattraksjonen blir et norsk koldtbord (presentert som «smørgåsbord»). Menyen skal forøvrig i størst mulig utstrekning reflektere norske mattradisjoner. Det er tenkt at norske kjøkkensjefer skal få presentere norske spesialiteter ved

arrangementer i restauranten.

Stavkirken

I en stavkirke utenfor paviljongen (kopi av stavkirken fra Gol på Folkemuseet i Oslo) er det anledning til utstillinger av kulturell eller museumsmessig art. De tenkes byttet ut hvert annet år. Den første utstilling vil presentere Norges historie fra de første vikinger seilte langs Amerikas kyst i år 986 til Svartedauen.

Forretningene

Butikkområdet eksteriør er utformet som fasader fra Bryggen i Bergen, et buhus i Victoriansk stil og en gammel gårdsbygning.

Vareutvalget blir norske produkter, eller produkter som fremstår som norske. De skal dekke et bredt spekter fra kunsthåndverk, smykker og husflid til moderne forbruksvarer og souvenirer.

Personell

Den norske paviljongen åpner muligheter for å gi ca. 140 norske ungdommer i alderen 18 til 24 år ett års arbeidserfaring i et internasjonalt miljø. Det vil være behov for ungdom med utdanning i forskjellige serviceyrker, slik som turist- og reiseliv, restaurantnæringen, butikkfag o.l. De som får ansettelse i den norske paviljongen vil få ett års arbeidstillatelse i USA.

Nor Show

Norwegian Showcase (USA) A/S - NorShow - er etablert for å finansiere, koordinere og representere de norske interessene i prosjektet. NorShow har en aksjekapital på 37,5 millioner kroner. 10 norske selskaper, deriblant Kosmos, står bak NorShow med varierende eierandeler fra 20 til fem prosent.

r t

i i 5t:

1L.À

lom

Amerikanske husmødre ville

Alle historiske begivenheter har en årsak. Men det er ikke alltid årsaken ligger klart i dagen, og da må vi kanskje lete for å finne den.

Om vi f. eks. spør hvorfor Harald Hårfagre samlet Norge til ett rike, så vet alle norske skolebarn at han ville ha slutt på kranglingen mellom de utallige småkongene. Og de mest fremmelige av skolebarna ville kanskje tilføye

J0, det var noe så forunderlig som at amerikanske husmødre med sine amerikanske biler ikke fant parkeringsplass når de skulle ut på sin formiddagssopping. Så ble husmødrene gretne og krakilske, middagsmaten ble ikke ferdig i rett tid, freden i hjemmet ble satt på alvorlig prøve.

Men la oss ta hele historien forfra:

Amerikanerne hadde begynt å plassere sine supermarkeder utenfor bebyggelsen. Der var det rimelige tomtepriser, der var det arealer til parkeringsplasser. I vår forunderlige verden er det jo blitt slik at mange mennesker må innrette sin hverdag etter parkerings-

mulighetene. Dagens gjøremål, på jobben, besøk i kontorer, departementer, butikker, rådhus, kemner, tannlege - alt er avhengig av om du finner et sted å sette bilen. Humøret,

at Harald var litt maktsyk, han ville rå Norge alene. Altså en forholdsvis enkel årsak.

Litt vanskeligere kan det være å finne årsaken til at en tysk bilfabrikk i årevis kunne sende hundretusener av biler - folkevogner - til Amerika og få solgt dem like fort som de kom over. I et land som selv masseproduserte biler.

Skal tro hva det skyldtes?

døgnrytmen, familiefreden, livslykken - alt er avhengig av parkeringsplass.

Tilbake til amerikanerne:

Selv de store parke-

ringsplassene kunne bli for små når folk kom i sine svære amerikanske biler, av format som en middels stor buss. Det ble støt og bulk og krangel og forsinket middagsmat - dersom husmoren i det hele tatt fant en parkeringsplass.

Da var det at sjefen for Volkswagenwerke i Tyskland fikk en lys idé og sa:

Til venstre: Bilbåten «Jakara» ble døpt av Karen Clausen, gift med direktøren ved øresundsværven. Her sees gudmoren til venstre, Anders Jahre til høyre. Foto etter stabelavløpningen,

Glimt fra Kosmos-historien

Av Vilhelm Møller

Til venstre:
M/S «Jalanta» 20 830
tdw. bygd ved Kaldnes
mek. Verksted i
Tønsberg. Her under
innlasting av biler,
sannsynligvis i Emden.

Til høyre:
Bilbåten M/S
«Jarama» 13 030 tdw.
bygd ved Kieler
Howaldtswerke 1956.
Tilhørte først Anders
Jahres Rederi med
samarbeidende
rederier, innkjøpt av
Kosmos i 1961. Her
fografert under
innlastning av biler i
Bremen.

ha folkevogner til shopping

Vi kan ikke sitte rolig og se på at verdensfreden kommer i fare. Vi sender dem folkevogner, bobler.

Og Volkswagenwerke satte mer fart på sine samleband, og folkevognene rant ut som erter av en sekk.

Da fikk Anders Jahre i Sandefjord en lys idé og sa: Vi må hjelpe Volkswagenwerke med transport. Vi bygger båter så vi kan frakte folkevogner over Atlanterhavet.

I mellomtiden gjorde de amerikanske ektemenn den oppdagelsen at trafikken bare ble verre og verre når de skulle på jobben om morgenen; med sine svære amerikanske biler fikk de enda mer trøbbel, og det å finne parkeringsplass ble enda vaskeligere. Så ville også ektemennene ha folkevogner. Den behøvde ikke mer enn tre-fire kvadratmeter til parkering.

Så kjeglet mann og kone noen dager om hvem som skulle bruke folkevogna, og familiefreden ble satt på nye prøver. Men så

endte det med forlik: familien kjøpte en folkevogn til. Dermed hadde familien fire biler.

En familie med bare to biler? Nei, det er ikke til å leve med.

Som han sa den norske forretningsmannen som vendte hjem til Norge etter seks-syv år i Amerika med sin familie: Der borte var det fint. Vi hadde fire biler, ungene hadde 17 TV-kanaler å velge i, kona hadde syv kredittkort. Vi er på vei mot idealsamfunnet.

Så bygde Anders Jahre en bilbåt, M/S «Jakara» i 1955, og året etter en bilbåt til, M/S «Jarama» til seg selv og sine to kompanjonger.

M/S «Jakara» var befraktet av Wallenius-rederiene i Stockholm, og ble umiddelbart satt inn i biltransporten fra Tyskland til USA. Lastekapasiteten var innpå tusen biler pr. tur. Skipet hadde fått installert tre ekstradekk i lasterommet, og disse kunne tas ut når skipet skulle ha returlast til Eu-

ropa, f. eks. korn eller tømmer.

Med «Jakara» innledet Kosmos-selskapet sin biltransport-epoke, og er av den grunn et skip man ikke glemmer. Det var en fin båt, «mannskapsmessen er den peneste jeg har sett på noen båt, med kunst på veggene, blomsterkasser som pynter fint opp, og et kafeteriasystem som letter arbeidet for messeguttenene.» Slik skrev en av matrosene, Arne Lyrvang, i et reisebrev til Sandefjords Blad.

I Hamburg lastet «Jakara» ca. 600 folkevogner, og det tok to og et halvt døgn å få dem ombord. En og en bil ble festet med stropper og hivd ombord med vinsjen, et system som vi ettertid kan se på som høyst tidkrevende. Det skulle bli atskillig enklere etter hvert.

I sitt reisebrev til Sandefjords Blad skrev den samme Arne Lyrvang at mannskapet en søndag i Atlanterhavet stiftet en fotball- og fritidsklubb. Første fotballkamp fore-

gikk i Los Angeles, da «Jakara» tapte 0-1.

Biltransporten ble med årene en interessant og inntektsgivende beskjeftigelse for Kosmos. «Jakara» ble solgt allerede i 1961, men Kosmos fortsatte sitt engasjement for Volkswagenwerke. I 1963 utvidet selskapet sin bilbåtflåte med M/S «Javaara» og M/S «Jagona». Deretter kom den virkelig store ekspansjonen, da Kosmos i årene 1963-1966 kontraherte fire bilbåter fra Kaldnes mek. Verksted i Tønsberg. Innen 1970 hadde Kosmos 9-10 bilbåter, hver med en kapasitet på noe mellom 1200 og 1500 biler. Om vi sier at hver bilbåt gjorde seks turer i året - i mange år - så blir det svære tall. Og de amerikanske husmødrene og deres ektemenn kunne leve i fred, middagsmaten ble ferdig i god tid, og livslykken var i sikte.

Takket være folkevognene - og Anders Jahre i Kosmos.

Idretten på Saugbrugs fyller 50 år neste år

Interessen for bedriftsidrett på Saugbrugs er stor. Bedriftsidrettslaget, som neste sommer kan feire sitt 50 års jubileum, har mye å tilby ansatte som ønsker å holde seg i form. Laget driver med trim, orientering, ski, skyting, håndball, fotball, tennis og bordtennis, og spesielt bordtennisen har vind i seilene.

Harry Lindquist er materialforvalter i bedriftsidrettslaget. Han har vært med i styret fra 1960 og vært formann i et par år i løpet av denne perioden. Han er fremdeles med i styret, og er selv aktiv mosjonist.

- Jeg er med på gubbe-trimmen hver onsdag. Da har vi en kombinert hygiene- og trimkveld, sier han, og tilføyer at miljøet i bedriftsidrettslaget er fint.

- Idretten er med på å lage et sosialt miljø, sier han.

Arne Andreassen er formann i tennisgruppen, et verv han har hatt de siste seks årene. Tennisbanen ligger et stenkast fra porten på Saugbrugs, på den andre siden av gaten, og er mye i bruk.

- Alle som ønsker å spille tennis kan henvende seg hos portvakten for å få nøkkel til banen, sier Andreassen, som nok må medgi at det er bordtennisen som er mest populær akkurat nå. Laget har seks bordtennisbord i «idrettsbygget» som ligger ved tennisbanen. Bordten-

nis var forøvrig den første gren bedriftsidrettslaget begynte med da det ble stiftet.

Formannen i bedriftsidrettslaget, Arne Larsen, opplyser at det er nedsatt en komité med tanke på neste års jubileum. I komitéen sitter foruten Arne Larsen også Knut Berg, Harry Lindquist og Eldar Norderhaug. En jubileumsberetning er også på trappene.

Larsen ble formann for første gang i 1980 og sitter fremdeles ved roret. Han er den 13. formannen siden laget ble stiftet.

Har han så noen ønsker i forbindelse med det forestående jubileum?

- Laget er jo i en viss grad avhengig av bevilgninger til sin drift. Fra 1. januar i år ble vi underlagt Interessekontoret, slik at søknader om penger nå går dit. Et konkret ønske er større takhøyde i bordtennislokalene. Bordtennisen har hatt sterk vekst i det siste. For noen år siden hadde vi bare et par lag, mens vi nå har seks som deltar i serien.

Når det gjelder idrett om vinteren, begrenser dette seg selv på grunn av hallkapasiteten. Det kunne vært artig å satse på basket- og volleyball, men dette er vanskelig. Ellers har jeg notert meg at det er en viss interesse for styrketrening i form av kroppsbygging, sier Arne Larsen, som regner med at detaljene omkring 50-års jubileet vil bli nærmere avklart utover høsten.

Harry Lindquist på ergometersykkelen i trimrommet.

Arne Andreassen har vært formann i tennisgruppen i seks år, siden gruppen ble etablert. - Fin mosjon, sier han.

- Når hangaren, som også skal romme tekniske rom og kontorer for administrasjonen, blir ferdig i månedsskiftet juli/august, vil en ny epoke i NorskAIRs historie bli innledet, sier direktør Terje Røsjarde.

På rett sted til rett tid

- Jeg har en stor drøm om Torp. For nå er vi på rett sted til rett tid. Vekst og trafikkøkning vil komme. Det er bare opp til oss selv å gjøre det rette, å få folk til å bli obs på vårt tilbud. Vi må brette opp ermene og hive oss på denne oppgaven, som egentlig er en hyggelig

Terje Røsjarde som kommer fra sjefsstillingen i Kreditkassen, Sandefjord, gir overfor Kosmos Nytt inntrykk av å trives som fisken i vannet i sin nye stilling.

- NorskAIR er omfattet med enorm interesse for tiden. Politikere, næringsdrivende, næringsråd og privatpersoner er svært opptatt av selskapet. Og vi mottar stadig forespørsler om hva disse kan gjøre for å få være med på å utvikle vårt tilbud. Jeg kan f.eks. nevne at en stortingsmann fra Telemark, som reiste

med oss, etterpå tok kontakt med meg og sa han var meget godt fornøyd med det vi hadde å tilby. Han fortalte at han hadde ringt Kåre Willoch og gitt uttrykk for at myndighetene nå burde satse på en oppmyking av SAS-monopolet og dele ut konsesjoner for ruter også til de mindre selskapene.

Jeg sendte stortingsmannen et Kosmos-slips som takk for hans engasjement og omtanke for NorskAIR, sier Røsjarde, som tilføyer at det bare er positivt at de reisende tar til orde for at det er betydelig bedre å reise

utfordring, sier direktør Terje Røsjarde i NorskAIR, som tiltrådte sin nye stilling i mai, og som med glede kunne registrere hvilket positivt syn de ansatte har på selskapet og sin arbeidsplass.

fra Torp til utlandet, enn kanskje å sitte i bil tre timer før man kommer til flyplassen. Gardermoen ligger jo godt an til å bli landets storflyplass om noen år. Hvis Gardermoen blir hovedflyplass, er det altfor tungvint for reisende fra Telemark og Vestfold å måtte kjøre timesvis i bil for å komme seg ombord i et fly. For reisende fra disse distrikter, ligger Torp adskillig bedre til.

- Trafikken over Torp skal være enkel, den enkleste i Skandinavia. NorskAIR er lett å nå, og lett å bruke, sier Røsjar-

de, som mener at man nå på Torp ser konturene av et stort næringsområde. For fem år siden var virksomheten liten, idag er den større, men om fem eller ti år vil forandringen være meget markert.

- Jeg tror få mennesker idag kan forestille seg hvilken utvikling som vil skje, sier han.

NorskAIR har satset betydelige beløp på innkjøp av moderne fly, og Røsjarde mener at dette har vært den rette vei å gå.

Forts. neste side

Kosmos — på lag med idretten

Hvorvidt det er den økonomiske støtten fra Kosmos som er årsak til at nyetablerte Sandefjord Håndballklubb - i sin første sesong i 2. divisjon - fra høsten er klar for toppserien, skal være uvisst. Sikkert er det i alle fall at sponsormidlene fra Kosmos er svært kjærkomne midler for Sandefjord Håndballklubb - SHK - som i år har satt spor etter seg i norsk håndball. Sponsoravtalen med Kosmos går ut på at laget får 160 000 kroner fordelt på to sesonger, pluss 20 000 kroner som bonus for opprykk. SHK, med Kosmos både foran og bak på sine drakter, har grunn til å jubile over sesongen.

SHK har flere dyktige medarbeidere i sin midte. Ikke ukjente Yngvar Numme i Dizzie Tunes er økonomisjef. Han er bosatt i Sandefjord og følger klubben med argusøyne i de kamper han har mulighet til å overvære. Sønnen Thomas banker vel snart på A-laget. Han er dyktig håndballspiller på Sandars guttelag.

SHKs spillende trener, lagkaptein og landslagsveteran Gunnar Pettersen, har også grunn til å sole seg i glansen av sesongens prestasjoner. Nå måtte klubben riktignok

Sponsorkontrakten mellom Kosmos og SHK underskrives. Fra venstre informasjonssjef Bjørn Svensen i Kosmos, økonomisjef Yngvar Numme, formannen Thor Klaveness og lagkaptein Gunnar Pettersen, alle SHK.

gjennom kvalifisering for å ta steget opp i 1. divisjon, men dette var da også målsetningen i hele sesongen. Direkte opprykk ble for hardt, mente Pettersen & Co., og fikk rett i dette.

- Vi arbeider bare med klubber som har profesjonelle folk i ledelsen, uttalte informasjonssjef i Kosmos, Bjørn Svensen, da sponsoravtalen med SHK ble offentliggjort.

Profesjonelle folk i le-

delsen har også Sandefjord Ballklubb, og Kosmos ønsker å sponse også dette laget denne sesong. Sandefjord Ballklubb, som i 1960-årene spilte i 1. divisjon, frister i år tilværelsen i 3. divisjon. Men både ledere og spillere samler seg nå om et felles mål, nemlig opprykk til 2. divisjon så raskt som mulig.

Det koster penger å drive idrett på topp-plan. Idrettslagene har funnet ut

at det lønner seg å spille på parti med næringslivet, og Kosmos har sagt ja til å være med på laget.

I samme forbindelse kan det nevnes at Kosmos også har gått inn med et betydelig bidrag i støtte til en planlagt kunstfrossen bane i Halden.

Vi nevner også at Nina Horntvedt fra Andebu har fått sponsormidler av Kosmos til sitt løp med hundspann i Alaska.

Forts. fra foreg. side

- De reisende som kommer inn i våre Brasilia-fly, er veldig godt fornøyd. Det merker vi spesielt godt i de tilfellene vi må sette inn andre og mindre fly på rutene. Da blir det stor skuffelse blant publikum. Brasilia har utvilsomt vært et riktig valg. Maskinen er en god arbeidshest som tåler hardt bruk.

Et nytt hangarbygg, som også skal romme kontorer for administrasjonen og tekniske rom, er under bygging på

Torp. Når dette byggerverk står klar til innflytting på ettersommeren, vil dette markere en ny epoke i NorskAirs historie. Hangaren måler hele 1750 kvadratmeter og er stor nok til å kunne ta inn tre Brasilia-fly samtidig. Kontorfløyen er 750 kvadratmeter, og den tekniske delen har samme størrelse på sitt gulvareal. Dette blir et funksjonelt og nøkternt bygg, og etter Røsjordes mening en god eiendomsinvestering for Kosmos, spesielt med tanke på hvor attraktivt Torp-området etterhvert vil bli.

- Dette blir, ved siden av flyene, vårt viktigste ansikt utad, sier Røsjorde.

Hvilket inntrykk har så den nye direktøren av de ansatte i selskapet? Jo, meget positivt.

- Det var en gledelig overraskelse å møte de ansatte. Det var som et solstreif. De ansatte har så mange ideer og forslag. Når et fly letter eller lander med fullt belegg, gleder de ansatte seg og er stolte over dette. Hvis dette er den rådende ånd, må jeg si jeg er heldig. Det er et ungt

miljø i selskapet, og i dette ligger en enorm styrke. Jeg tror denne bedrift har store ressurser. De ansatte har vært med på utviklingen fra et lite selskap til et stort rutefly-selskap. Det er et kvalitetsstempel i seg selv at de har vært med på dette. For her har tingene gått raskt, sier Røsjorde, som ikke legger skjul på sin optimisme og entusiasme for NorskAirs fremtid: Her vil det til syvende og sist bare bli et spørsmål om hvilke flytyper man skal sette inn på de forskjellige nye ruter, både til inn- og utland.

Ja-Fa mester med ny rekord

Årets Ja-Fa mester i bowlingheter Hans Jacobsen. I mesterskapet, som ble arrangert i Skreppestadhallen ved Larvik, satte Jacobsen ny mesterskapsrekord med 540 poeng og fikk et nytt napp i vandrepokalen som han nå har to napp i. Han vant nemlig det første Ja-Fa mesterskapet som ble arrangert i 1985.

Jacobsen, som fikk fem poeng mer enn toeren, Arne Sandvik, fikk også premie for beste serie, så det er tydelig at han er «på gang» igjen etter at Knut Marthinsen ifjor strøk avgårde med pokalen og mesterskapet. Tom Olaussen karakteriserte det da også som litt av en bombe at fjorårsmesteren denne gang havnet på 7. plass.

På 3. plass i mesterskapet kom Rune Kristoffersen med 504 poeng. Videre rekkefølge: Tom Olaussen 497, Reidar Henriksen 447, Bjørn Rene 437, Knut Marthinsen 433, Samuel Røed 399, Finn Klaastad 391, Tore Bøe 339, Inger Lollik Andersen 315 og Harry Halvorsen 260. Sistnevnte hadde ikke hatt en bowlingball i hendene på 10 år, og deltagelse i mesterskapet ga mersmak.

Standarden på spillet var lår

Jo, mester'n er utvilsomt Hans Jacobsen, i midten. Til venstre Arne Sandvik, som ble nummer to, mens Rune Kristoffersen ble tredjemann.

høyere enn ifjor. Dette kan kanskje seg opp fra 2. til 1. divisjon i bedriftsskyldes at Ja-Fa siste sesong gjorde serien. I sluttspillet tapte Ja-Fa det meget skarp lagmessig og spilte bare for ett lag og tok sølv.

Pensjonistklubb er stiftet

Av Vilhelm Møller

Jahres Fabrikkers pensjonister er med de siste års utmerkede turopplegg kanskje blitt noe bortskjemte, så det skal litt fantasi til for å holde stilen. Men med bedriftens fire flinke reiseledere Arne Marum, Kristian Olsen, Bjørn Carisen og Arne Sandvik, kunne pensjonister med ektefeller - i alt 135 personer - onsdag 20. mai stige ombord i «Kronprins Harald», og forvise seg om at alt ombord i skipet er like elegant og behagelig som det har gått frasagn om i Sandefjord.

Dessverre var været ikke det beste, hverken under sjøreisen eller i Tyskland. Sommervarmen kom faktisk ikke før skipet gled inn Oslofjorden igjen. Likevel ble årets pensjonisttur en rik og minneverdig opplevelse.

Styret i Jahres Fabrikker Pensjonistklubb, fotografert umiddelbart etter at klubben ble stiftet ombord i ((Kronprins Harald)). Sittende fra venstre: Kristian Olsen, Ada Friis Møller, Ivar Juel Johannesen. Bak: John Bonden, Thorleif Tveitan, Bjørn Carl-sen, Arne Marum.

I bedriften Jahres Fabrikker har man en tid drøftet tanken om en pensjonistklubb, med adgang for alle tidligere ansatte

funksjonærer og arbeidere. Et interimstyre har i løpet av våren vært engasjert med forberedelser, og saken var nå kommet så

langt at man kunne innby til et konstituerende møte ombord. I det nevnte interimstyre satt representanter for Velferdsfondet, fagforeningen (NKIF), funksjonærforeningen og bedriften.

Etter en del forhandlinger, der man bl. a. drøftet forslag til vedtekter, ble Jahres Fabrikkers Pensjonistklubb stiftet med følgende styre: Ivar Juel Johannesen, formann, Kristian Olsen, nestformann, Arne Marum, kasserer, Ada Friis Hansen og Bjørn Carisen, styremedlemmer. Varamenn ble John Bonden og Thorleif Tveitan. Møtet valgte dessuten revisorer og valgkomite.

Pensjonistklubben er åpen for alle tidligere ansatte, og hovedformålet er velferdstiltak for medlemmer og deres familie.

Overstyrmann Stein Auno
Gevirvegen 9

2830 RAUFOSS

- En verden i miniatyr

- Er hotellbransjen en spennende bransje?

Kosmos Nytt retter spørsmålet til Rolf Skodjereite, administrerende direktør i det nyetablerte selskapet **Kosmos Hotels**. Skodjereite skuer ut over småbåthavna i Sandefjord fra sitt kontorvindu i **Park Hotel**, lener seg tilbake i stolen, og svarer ettertenk-

somt: - Hotell er så spennende man gjør det til. Spenningen ligger i at et hotell er en verden i miniatyr, - som fungerer 24 timer i døgnet. For en investor ligger spenningen i å sikre sine penger. Men hotelleiendommer med sentral beliggenhet og som dekker markedets behov er relativt sikre investeringer.

Skodjereite og markedsdirektør Johan Petter Dyring, begge med Sara Hotel i Oslo som siste oppdragsgiver, utgjør for tiden den sentrale administrasjon i **Kosmos Hotels**. Senere er det meningen å knytte et sekretariat til organisasjonen.

Kosmos Hotels inkluderer de seks **Kosmos-hotellene** Park, Caledonien, Klubben, Britannia, Royal Garden og Conti Hansa. Meningen er at **Kosmos Hotels** skal samle opp flere enheter, enten ved direkte eierstyre eller oppdragsavtaler.

- Dette er et skritt i retning av å forfølge den strategi **Kosmos** har lagt: nemlig reiseliv som en vekstnæring. Reiseliv innebærer atter transport til lands og til vanns, reisbyråer og hoteller. **Kosmos** har et godt fotfeste i **Jahre Line**, som er en etablert organisasjon. **Kosmos** ønsker nå en tilsvarende organisasjon for å forestå driften av **Kosmos Hotels**, sier Skodjereite, som tilføyer at konsekvensen av en kjede er å samordne driften av hotellene på vesentlige områder som er hotelldrift, økonomisystem og markedsføring/salg.

Vi skal bygge opp en intern know-how som først og fremst skal gavne **Kosmos Hotels** og de enheter det omfatter. Vi

Administrerende direktør Rolf Skodjereite, til venstre, og markedsdirektør Johan Petter Dyring ser med optimisme på **Kosmos Hotels** og fremtiden.

skal også være en naturlig samarbeidspartner for andre hoteller som søker til oss fremfor en konkurrent.

Samordningen av **Kosmos Hotels** betyr imidlertid ikke at vi skal fra ta enhetene det de allerede er. Min filosofi er at det vi sysler med skal desentraliseres i størst mulig utstrekning. Den sentrale enhet **Kosmos Hotels** skal fungere som en supporter for ytterligere å forbedre såvel kvalitative som kvantitative mål pr. enhet. Som kjent vil ethvert økonomisk resultat skapes ute på ho-

tellene. Min oppgave er å ivareta en overgripende interesse på vegne av **Kosmos** og tilse at vi holder en kjede-identitet. En slik identitet vil gjøre seg gjeldende i alle deler innenfor hotelldrift.

Vi ser på mange muligheter for vekst, men jeg ser det ikke som noen målsetning at vi skal eie våre egne hoteller. Det er naturlig at vi søker profesjonelle investorer som kan tenke seg interessante prosjekter, og at vi kommer inn som leietager eller driftsoperatør av disse eiendommene. Dette er et konsept som

vil bli mer og mer vanlig, sier Skodjereite, som tilføyer at konkurransen i reiselivsbransjen bare vil øke og øke, og at den som vet å anvende det beste totalkonsept, vil lykkes i fremtiden.

Markedsdirektør Johan Petter Dyring opplyser at **Kosmos Hotels** primært vil satse på forretningstrafikk, kurs og konferanser. **Dyring**, som for alvor fikk vekket sin interesse for hotellbransjen i 1977-79 da han var ansatt på Liffell Turisthotell, har totalansvaret for markedsføring av **Kosmos Hotels**.